

III. ZUZENBIDEAREN ITURRIAK

1. ZER DIRA ZUZENBIDEAREN ITURRIAK

Estatu batean aplikagarri diren arau juridikoak sortzeko dagoen baliabide oro.

- Idatzizko zuzenbidea dute estatuetan normalean nazioarteko tratatuak, konstituzioak, legeak (izan estatalak nola autonomikoak), erregelamenduak, eta abar.
- Konstituzionalismoaren hastapenetan: arauen jatorriari egiten zion erreferentzia. Arau horiek iturrien bidez ordenamendura batzen ziren.

Ornamendu juridiko jakin baten arabera, arau juridikoak sortzeko gai diren gertakari edota ekintzak (lehena ohituraren kasuan). Beraz, kategoria normatiboetara erreferentzia.

- Soilik iturri dira *erga omnes* eragina duten arauak. Inter partes eragina dutenak ez.

Zuzenbide positiboan arauturik dago zeintzuk diren zuzenbidearen iturriak.

- Estatu espainolean **Kode Zibileko 11 artikuluan**: "Zuzenbidearen iturria dira legea, ohitura eta zuzenbidearen printzipio orokorrak."
- **149.1.8 CE**: estatuaren eskumena da zuzenbidearen iturriak zeintzuk diren finkatzea.

1.1. ITURRI SISTEMA

2. LEGEA SORTZEKO OHIKO PROZESUA

I. FASEA

Prozesua Kongresuan hasten denean (Talde parlamentarioek AEtako legebiltzarrek, herri Ekimena)	Prozesua Senatuan hasten denean (Talde parlamentarioek)
<ol style="list-style-type: none">1. Kongresuak proiektua aztertu eta onartzen badu.2. Lege-proposamena edo lege-egitasmoa Senatura pasatuko da	<ol style="list-style-type: none">1. Senatuak lege-proposamena kontuan hartzen du eta2. Kongresuari bidaltzen dio, eztabaidatu eta azter dezan3. Kongresuak eztabaidatutakoa Senatura itzuliko da

II. FASEA

I. faseko aukera bietarako berdin. Senatuan hasten da beti.

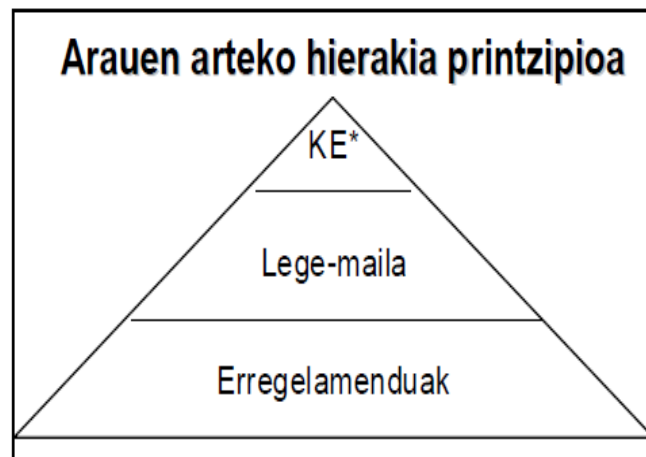
I. Senatuaren iritziz- ematea	II. Kongresuaren bozketa (amaierakoa) Kongresuak	III: Ondorioak
<p>Senatuak bi hilabeteko epea du:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Betoa emateko.2. Zuzenketak aurkezteko.3. Edo baietza emateko. <p>Baietza ematen badu prozesua hemen bukatu.</p>	<ol style="list-style-type: none">1. Betoari aurre eginez, testua berriro onar dezake: gehiengo absolutuz edo, betotik bi hilabete igarota, gehiengo soilaz.2. Senatuan zuzenketak aurkezten badira: gehiengo soilaz onartu edo ezeztatuko dira.	<p>Igo pausuan Senatuak baietza eman badu, edo Senatuaren betoa/ zuzenketak ikusita (onartu edo ez). Kongresuan amaierako bozketan testua onesten bada, Estatuaren Buletinean argitaratuko da, eta <i>vacatio legis</i> delakoa igarota, indarrean sartuko da.</p>

3. PROZEDURA BEREZIAK: EK 93 NAZIOARTEKO ITUNAK + 94

Lege organikoaren bidez itunak sinatzeko baimena eman daiteke; itunok direla eta, nazioarteko antolakuntza edo erakunde bati eratziki dakioko Konstituzioaren ondorioz diren eskumen erabilera.

Gorte Nagusiei edo Gobernuari dagokio, kasuan, itun horiek eta nazioarteko edo nazioaz gaindiko erakundeek emandako ebazpenak betetzen direla bermatzea.

4. ARAUEN ARTEKO HIERARKIA PRINTZIPIOA

5. ARAUEN BAIOSKOTASUNA, ERAGINKORTASUNA ETA JADANEKOTASUNA

Baliozkotasuna

Existentzia juridikoa da. Noiz da arau bat baliozkoa?

Eskuduna den subjektuak, dagokion prozeduraz sortu duenean, dagokion arau formalekin, lerrun altuagoak diren arauen edukia errespetatuz.

Eraginkortasuna

Bere helburuak betetzen ditu errealitatearekiko?

Jadenekotasuna

Arau juridiko baten existentziaren hasiera arau bezala. Baliozkotasunaren eta eraginkortasunaren arteko lotura.

- Eraginkortasunerako, baliozkotasuna eta jadenekotasuna beharrezkoak dira.
- *Vacatio legis*: jadenekotasuna argitalpenetik atzeratu egiten denean. Espainiar estatuaren kasuan, besterik ezean, 20 egun (KZ 2.1)

6. LEGE LERRUNA DUTEN ZUZENBIDE ITURRIAK

6.1. LEGE ARRUNTAK ETA LEGE ORGANIKOAK

Lege Organikoak: EK 81. Art

1. Askatasun publiko eta oinarrizko eskubideen aurreramenduari dagokionak, Autonomi Estatutuak onartu eta hautapen orokor erregimena Konstituzioan aurre ikusitako besteak dira lege organikoak.

2. Lege organikoen onartze, aldatze edo baztertzeak proiektu osoari buruzko kongresuaren gehiengo absolutua exijituko du.

Lege organiko erreserba egiten du.

Materiak: oinarrizko eskubideak, autonomi estatutuak, hauteskunde erregimena eta konstituzioak ezartzen dituenak (estatu aparatuek arautzen dituztenak adibidez: LOTC, LOPJ...)

Onarpenerako: gehiengo absolutua exijitzen dute Kongresuan, proiektua osotasunean bozkatzuz.

Arruntak

Beste guztiak, gehiengo sinplez onartzen dira.

6.2 LEGE-DEKRETUA (EK 86. Art.)

86.1: definizioa eta mugak

Kasu berezi eta beharrian premiatsuan, Gobernuak behin behineko lege erabakiak eman ditzake, Dekretu-lege era harturik eta ezingo dute eraginik izan Estatuko oinarrizko erakunde ordenamenduan, ez

eta I. Tituluko hiritar arautuen eskubide, betebeharrak eta askatasunik, ezta Erkidego Autonomoen erregimenik, ezta hauteskunde Orokor Eskubiderik ez.

86.2: kontrolerako prozedura Kongresuan.

Dekretu-legeak, behingoan, Diputatuen Biltzar osoaren eztabaida eta bozketara meneratuak izango dira, haren promulgapenetik hurrengo hogeita hamar egunetara bildua ez baldin bada hartarako deituz. Biltzarrak aipatu epe barruan erabaki beharko duela haren konbalidapen edo baztertzea, horretarako Erregelak prozedura berezi eta sumari bat ezarriz.

86.3: lege proiektu bezala tramitatzeke aukera

Goiko atalean ezarritako epe barruan, Gorteen premiatsu prozeduraz lege proiektu bezala tramita ditzakete.

Botere exekutiboak bere ahalmen normatiboak handitzen lege mailako arauak egiteko ahalmena (behar urgente).

Nahiz eta printzipioz urgentziako legegintzaren parte den, praktikan ez da hori gertatu dena.

Gorte orokorren lanaren deskarga moduan konfiguratu da kasik.

Lege dekretuaren hiru muga:

1. **Egoerazkoak:** printzipioz ezohiko eta urgentea den beharra behar da. Praktikan, AKk ohiko bitarteko bilakatu du. Erabaki politikoa da behar hori dagoen zehaztea. Behar erlatibo bat da, zeinean gobernuak azkartasuna behar duen bere helburuak betetzeko.
2. **Materialak (edukizkoak):** Lege Organikorako erreserbatuak dauden materiak ezin dira lege-dekretu bidez arautu.
3. **Tenporalak:** lege-dekretuak behin behinekoak dira Kongresuak baiezkota ematen duen arte. Konbalidazioa argitaratu eta 30 eginetako epean eman behar da, edo indargabeturik.

Konbalidazioa: ezin dira emandakinak aurkeztu. Eztabaida lege-dekretuaren osotasunaren gainean egiten da.

Legean bihurtzeko aukera: 30 egunetako epean eman behar da, eta lege proiektu bezala tramitatuko da, urgentziako prozeduraz.

Lege-dekretuaren kontrola: AK. Konstituzionaltasun kontrola: forma, prozedura eta edukia.

6.3. LEGEGINTZAKO ESKUORDETZA

Dekretu legegilea lege lerruna duen arau bat da, eta Parlamentuaren eta Gobernuaren arteko elkarlanean oinarritzen da.

Aurrez Gorteei Gobernuarengan eskuordetza/ delegazioa egitea eskatzen du. Delegaziorik ez badago sortutako arau ez da baliozkoa izango.

Legegintzarako eskuordetzaren kontrola

- **Konstituzionala**, AKk egina. Arau forma, prozedura, edukia.
- **Jurisdikzionala:** konstituzionaltasun galdera.
- **Parlamentarioa:** kontrol politikoa da. Diputatu bat kexatu daiteke, eta orduan batzorde baten diktamen bat egin beharko du. Eragina soilik politikoa da.

7. ERREGLAMENTUAK

7.1. Zer da?

Askotariko arauak daramate espainiar ordenamenduan "erregelamendu" izena; hori bai, Gobernutik edo administrazioetik datozen arauak; orokorrean, botere exekutibo bezala ezagutzen dugunetik. Legearen menpekoak dira. Lerrun baxuagoa dute.

Badaude halere bereziak direnak:

- Erregelamendu parlamentarioak. Lege lerruna dute.
- TC edota CGPJeko erregelamenduak. Erregelamendu propioak.
- Beste organismo batzuenak.

7.2. Erregelamendu ahalmenaren titularitatea. Nork dauka?

- Gobernuak, bere osotasunean, konstituzioaren 97 artikulua araberak.

- Gobernuaren legeak dio Presidenteak eta Ministroek ere aukera dutela.
 - Lehenak Gobernu presidentearen errege Dekretuak.
 - Bigarrenak, Ministerio Aginduen bidez (Ordenes Ministeriales)

7.3. Lege erreserba printzipioa

- Historikoki eskubide eta askatasunak gordetzeko bitarteko bat zen, Parlamentuak zuena Erregearen aurrean. Berez, burgesiaren lanabes bat zen.
- Gaur egun: bai Gobernua eta bai Parlamentua demokratikoak dira, baina parlamentuan gutxiengoak ordezkaturik daude, eta horiek aukera dute arauaren sorrera prozesuan parte-hartzeko.
- Lege erreserba ez da Parlamentu erreserba gure sistema juridikoan, lege organikoekin ez bada.
- Lege erreserbak ez du eragozten erregelamendu bidez garatzea legean jaso ez dena. Legean funtsezkoena dena jasotzen da.

7.4. Legearen nagusitasuna printzipioa

Erregelamenduaren helburu nagusia legea aplikatzea da, eta hortaz, estuki lotzen zaio.

7.5. Erreglamendu motak

- **Independente edo paralegalak.** Materia bat arautzeko legerik ez dagoenean.
- **Exekutiboak/betearazleak:** erregelamenduak legearekin "Kolaboratzen" duenean materia bat arautzeko. Antolakuntza bitartekoak ezartzen ditu erregelamenduak, baina ez hori soilik, baita legea bete, garatu, zehaztu, aplikatu, osagarritu, exekutatu.
- **Beharrezko erregelamenduak (reglamentos de necesidad):** behar egoera batean emandako erregelamenduak, behin behinekoak direnak, eta batzuetan baita ilegalak ere.